

шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а також недопущення здійснення фінансових операцій у великих обсягах, проведення яких може наражати на здійснення ризикової діяльності [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРА:

1. Офіційний Сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/content/uk/fatf.htm> (дата звернення –01.02.2020).

2. Official site Financial Action Task Force (FATF). URL: <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/> (дата звернення: 01.02.2020).

3. Шимків С.А. Роль міжнародних організацій у розбудові системи фінансового моніторингу України // Сучасні проблеми фінансового моніторингу: Збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 листопада 2018р.). Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ТОВ «ТО Ексклюзив», 2018. – С.9–10.

4. Звіт про проведення Національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму (2019). URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2019/20191220/Zvit.pdf (дата звернення: 01.02.2020).

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ

Марченко В. Б., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри підприємницького та корпоративного права ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

В Україні на державному рівні здійснюються заходи щодо інтенсивного впровадження цифрових технологій в усі сфери суспільного життя. Починаючи від Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [0], у державі прийнято цілий ряд відповідних концепцій, планів, стратегій, законів і інших нормативно-правових актів. На сучасному політико-правовому етапі цей процес здійснюється у контексті так званої цифрової трансформації.

Організаційно він підкріплений створенням Комітету з питань цифрової трансформації у складі Верховної ради України та Міністерства цифрової трансформації на урядовому рівні. Останнє було утворене урядом через реорганізацію Державного агентства з питань електронного урядування шляхом перетворення [0].

Не дивлячись на відсутність будь-яких офіційних визначень щодо поняття цифрової трансформації, ми однак достатньо точно можемо скласти уявлення про зміст цього поняття, проаналізувавши компетенцію та повноваження Міністерства цифрової трансформації (МЦТ), що відображені у його Положенні [0]. Відповідно до п.1 Положення МЦТ є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян; у сферах відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтегрованості, розвитку інфраструктури широкопasmового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу; у сфері надання електронних та адміністративних послуг; у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; у сфері розвитку ІТ-індустрії. Крім того, МЦТ забезпечує виконання функцій центрального засвідчувального органу, що як відомо, раніше входило до компетенції Мінюсту.

Таким чином, у державно-правовому сенсі, цифрову трансформацію можна розглядати як політику і процес впливу держави на суспільство у цілому, його інституції, апарат самої держави, економіку і бізнес з метою впровадження цифрових інформаційно-комунікаційних технологій у їх життєдіяльність. На наш погляд, на сьогодні навряд чи можливо дати всеохоплююче визначення способів, методів і об'єктів такого впливу, інакше як за допомогою простого перерахування, на зразок того, що здійснено у п.1 вищезазначеного Положення.

Слід зауважити, що українському вимірі процес цифрової трансформації йде зверху, від держави, що загалом є характерним і об'єктивним переважно для посттоталітарних країн. Для країн західної суспільно-політичної традиції цей процес має скоріше

зворотний напрям, тобто, знизу, перш за все, від бізнесу. У цьому контексті цифрова трансформація (Digital transformation) визначається як трансформація бізнесу шляхом перегляду бізнес-стратегії або цифрової стратегії, моделей, операцій, продуктів, маркетингового підходу, цілей тощо, шляхом прийняття цифрових технологій [0]. Трансформація означає, що цифрові рішення за своєю суттю забезпечують нові види інновацій та творчість в певній області, а не просто вдосконалюють та підтримують традиційні методи. У вужчому сенсі «цифрова трансформація» може пов'язуватись із поняттям «безпаперовий офіс» та досягнення «цифрової зрілості бізнесу», яка впливає як на окремі підприємства, так і на цілі сегменти суспільства, такі як уряд, масові комунікації, мистецтво, медицина, і наука. Таким чином, в українських реаліях оптимальним режимом для здійснення цифрової трансформації було б очевидно, державно-приватне партнерство.

Щодо правового забезпечення цифрової трансформації слід відзначити, що аналіз всього масиву державно-правових документів даної сфери дає змогу здійснити декілька градацій. Зокрема, за характером змісту можна виділити дві великі групи: директивні та нормативні. Групу директивних документів складають концепції, плани і стратегії, прийняті на урядовому та президентському рівні. Нормативні документи представлені, перш за все, законами на зразок Закону України «Про електронні довірчі послуги» і ін., а також численними підзаконними актами уряду і міністерств. Виключне значення у якості правового орієнтиру для України становлять документи, що визначають європейський курс нашої держави. Окремої уваги також заслуговують так звані перспективні документи, тобто, проекти нормативних актів та директивних документів у сфері цифрової трансформації – законів концепцій, дорожніх карт тощо.

Директивні документи сфери цифрової трансформації містять базові філософські, політичні, правові та організаційні положення, що стають основою для нормативних настанов та подальшої практичної реалізації. Одне з провідних місць тут належить Стратегії єдиного цифрового ринку для Європи (A Digital Single Market Strategy for Europe) [0]. У розділі нормативних документів слід згадати про важливе значення Угоди про асоціацію з Європейським Союзом [0] для цифрової трансформації в Україні.

Проекти законів щодо цифрової трансформації готуються в Уряді та комітетах Верховної Ради. Зокрема, в Комітеті з питань цифрової трансформації [0] підготовлено проекти законів про публічні електронні реєстри, про електронні комунікації, про радіочастотний ресурс України, про розвиток інфраструктури для цифрової трансформації економіки і суспільства.

Підсумовуючи, зазначимо, що на рівні поняття цифрову трансформацію в Україні можна розглядати як процес впливу держави на суспільство у цілому, його інституції, апарат самої держави, економіку і бізнес з метою впровадження цифрових інформаційно-комунікаційних технологій у відповідні суспільні відносини шляхом як суто державно-правової діяльності, так і державно-приватного партнерства. Предметом цифрової трансформації можна вважати широке коло суспільних відносин, де у принципі можливе застосування цифрових інформаційно-телекомунікаційних технологій. У якості правового забезпечення цифрової трансформації постає об'ємний масив державно-правових документів, які за їх характером можна поділити на дві групи: директивні та нормативні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 №5. Url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
2. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Постанова КМУ від 2 вересня 2019 р. № 829. Url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/829-2019-%D0%BF>
3. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова КМУ від 18 вересня 2019 р. № 856. Url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п>
4. Цифрова трансформація (Digital transformation). Вікіпедія. Url: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Цифрова_трансформація
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014р. Url: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011
6. A Digital Single Market Strategy for Europe: Communication from the Comission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions.

Url: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52015DC0192>

7. Законотворча діяльність в комітетах Верховної Ради України. Комітет з питань цифрової трансформації. Офіційний портал Верховної ради України. Url: http://w1.l.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6_current?id=&pid069=248

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ: СУТЬ ТА ЗМІНА ВЕКТОРА ПРИЗНАЧЕННЯ

Мосьондз С. О., доктор юридичних наук, професор, проректор з навчальної та наукової роботи Університету сучасних знань, м. Київ, Україна 40533@ukr.net

Кожна галузева юридична наука сформулювала перелік ознак, які дають змогу ідентифікувати правовідносини як такі, що належать до відповідної галузі права. Адже від такої ідентифікації залежить відповідь, по-перше, на досить складне та суперечливе питання про те, що є предметом відповідної галузі права? Та, по-друге, відповідь на інше, тісно пов'язане із попереднім питання, де закінчуються межі однієї галузі права та починаються межі іншої галузі права? Не винятком у цьому випадку є наука адміністративного права, яка попри існування різноманітних поглядів на адміністративні правовідносини, що становлять предмет цієї галузі права все ж таки дала достатню кількість критеріїв для ідентифікації адміністративних правовідносин.

Аналіз літератури адміністративно-правового спрямування дає змогу констатувати існування різноманітних позицій щодо розуміння категорії «адміністративні правовідносини». Так, В. Б. Авер'янов вважає, що адміністративні відносини – це врегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини, в яких їх сторони (суб'єкти) взаємозв'язані і взаємодіють шляхом здійснення суб'єктивних прав і обов'язків, встановлених та гарантованих відповідними адміністративно-правовими нормами [1, с. 178].